

УДК 001.891.3:719:351.853.1

Штирбу О.О., студентка гр. Арх-16-4П**Науковий керівник Саньков П. М., к.т.н., доцент кафедри архітектури**

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, м. Дніпро, Україна

БЕТОН, СКЛО, ЗАЛІЗО – МИСТЕЦТВО КОНСТРУКТИВІЗМУ

Конструктивізм розцвів після Жовтневої революції і був головним стилем до середини 1930-х. Його прихильники зі спадщиною минулого надходили радикально: форми і конструкції, що втілюють індивідуалістичні смаки, відкидалися і знищувалися, а нова архітектура оголошувалася провідником радянської ідеології і засобом створення істинно сучасної людини. Для того щоб зробити її продуктивним працівником, потрібно було раціонально організувати побут. Конструктивісти вважали, що якщо при плануванні житла врахувати професійні звички і запити його майбутніх користувачів, то і якість їх продукції і відпочинку значно підвищиться.

Прості форми викликали асоціації з новим стилем відносин між людьми – демократичним. В теорії конструктивізму першорядної проголошували корисність речі, яка являє собою оголену конструкцію «без баласту зображальності» (слова архітектора А. Весніна). Твори мистецтва, навпаки, вважалися лише предметами непотрібної розкоші і результатом марної праці. Звичайно, що звичні просторові композиції і зовнішній декор пішли на другий план.

Головним в конструктивізмі стала гра з контрастами об'ємів, матеріалів і чистих форм. Архітектори брали знамениті п'ять принципів архітектури Ле Корбюзьє і застосовували більшість з них в своїх роботах. Вони використовували стовпи-опори, щоб звільнити площу першого поверху для садів або парковок, і створювали плоскі дахи, які можна було б використовувати як тераси-солярії. Завдяки розвитку технологій зовнішні стіни перестали бути несучими, і їх можна було робити з будь-яких матеріалів. Так улюбленими виразними елементами конструктивістів стали вікна: стрічкові горизонтальні, що проходять через весь фасад, або круглі, які робили будівлі схожими на кораблі, що пливають в світле завтра.

Бетон, залізо, скло – три матеріали, що посилили позиції конструктивістів в архітектурі. Три, досить символічно, адже в енциклопедії символіки і геральдики написано, що 3 – образ абсолютної досконалості.

З радянською ідеологією прийшли і нові стандарти краси. Мірилом естетичної цінності стала доцільність, а отже, суворість, лаконічність і монолітність вигляду. Призначення будівлі диктувало його форму, а всі непотрібні декоративні елементи заперечувалися.

Архітектори конструктивізму – брати Весніни, Мойсей Гінзбург, Костянтин Мельников, Ілля Голосів, Іван Леонідов, Володимир Татлін – сформулювали функціональний метод проектування. В його основі лежав ретельний аналіз функціонування житлових і промислових будівель. Під кожен функцію підбиралася раціональна форма (об'ємно-планувальне рішення). У цій концепції будували робочі клуби, автобусні парки, універмаги, будинки-комуни.

Корифеєм російського (радянського) конструктивізму вважається Костянтин Мельников. Почавши з побудови російських павільйонів на Міжнародних виставках в стилі традиційної дерев'яної архітектури, завдяки яким він придбав міжнародну популярність, Мельников переходить до проектування дуже актуальних будівель нового (революційного) типу і призначення – робочих клубів.

Як стається захід життя всього живого, так стався й захід конструктивізму. На початку 1930-х років в значній мірі змінилася політична ситуація в країні і в мистецтві. Новаторські і авангардні течії спочатку піддавалися різкій критиці, а потім і зовсім опинилися під забороною як буржуазні. На зміну суворому й революційному аскетизму прийшов

сталінський неокласицизм. На думку деяких вчених, у СРСР у 1932–1936 рр. Мав місце «перехідний стиль», названий умовно «постконструктивізм».

Перелік посилань

1. Хігер Р. Конструктивізм в архітектурі. // Революція і культура / Р. Хігер. – 1 листопада 1929. – № 19/20. – С. 26-31.
2. М. Комарова Будувати і жити: як зрозуміти архітектуру конструктивізму [Електронний ресурс] – <https://style.rbc.ru/impressions/571f2eb39a79473d66b8377e>